

ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА
для студентів I курсу медичного факультету
спеціальності "Медицина"
на 2025-2026 н. р.

Назва дисципліни	«Історія України та української культури»
Кафедра	суспільних наук та українознавства
Наук.-пед. працівники, які викладатимуть дисципліну	доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук та українознавства Мойсей А.А.
Короткий опис змісту дисципліни	Мета: формування у студентів цілісного уявлення про історичний розвиток України та особливості становлення української культури в різні епохи; виховання патріотизму, національної самосвідомості, відповідальності за збереження культурної спадщини. Завдання: вивчення ключових етапів української історії від найдавніших часів до сьогодення; ознайомлення з основними здобутками української культури (духовної, матеріальної, мистецької); формування уявлення про місце України у світовій цивілізації; розвиток навичок аналізу історичних джерел і культурних артефактів; виховання поваги до культурних традицій та історичної пам'яті українського народу. Результати навчання: - знати основні етапи державотворення України, ключові події та постаті; - розуміти закономірності формування української національної ідентичності; - знати провідні напрями розвитку української культури, її внесок у європейський і світовий культурний простір; - уміти аналізувати історико-культурні процеси та їхній вплив на сучасність; - розвивати навички критичного мислення та наукового підходу до історії та культури. - розвиток у студентів аналітичного підходу до сучасних політичних, економічних, соціальних явищ світу, в якому ми живемо; - підготовка фахівців, спроможних захистити інтереси України у жорстких умовах світової конкуренції.

«Історія України та української культури».

Тема № 1. Вступ. Історія України як наука.

Предмет, об'єкт і завдання історії України. Основні підходи та школи в українській історіографії. Періодизація історії України. Джерельна база вивчення історії та культури. Місце курсу в системі підготовки сучасного фахівця.

Тема № 2. Давня історія України.

Досягнення людства у палеоліті, мезоліті, неоліті Трипільська культура. Кімерійці, скіфи, сармати, анти. Вплив античних міст-колоній Північного Причорномор'я. Велике переселення народів та його наслідки для українських земель.

Тема № 3. Київська Русь: політичний та культурний розвиток. Хрещення Русі.

Утворення та зміцнення Давньоруської держави. Правління князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства та його вплив на культуру. Освіта, літописання, архітектура й мистецтво доби Київської Русі.

Тема № 4. Українські землі у складі Литовсько-Руської держави та Речі Посполитої.

Особливості політичного й соціально-економічного розвитку. Правове становище українських земель у складі Литви та Польщі. Люблінська унія 1569 р. Розвиток культури, релігійні впливи та роль братств у збереженні української ідентичності.

Тема № 5. Козацька доба. Виникнення та розвиток Запорізької Січі. Національно-визвольна війна XVII ст.

Формування козацького стану. Організація та військова справа запорожців. Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького, утворення Гетьманщини. Роль козацтва у культурі та державотворчих процесах.

Тема № 6. Українські землі у XVIII ст. Ліквідація автономії. Культурні процеси.

Політика Російської та Австрійської імперій щодо українських земель. Ліквідація гетьманства й Запорізької Січі. Соціально-економічні трансформації. Освітні та культурні досягнення, діяльність Києво-Могилянської академії.

Тема № 7. Українське відродження XIX ст.

Формування національної ідеї. «Руська трійця» і Кирило-Мефодіївське братство. Літературна спадщина Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки. Розвиток науки, освіти, театру та музики. Піднесення національно-визвольного руху.

Тема № 8. Українська революція 1917–1921 рр. Культура доби визвольних змагань.

Створення Української Центральної Ради, проголошення УНР. Гетьманат П. Скоропадського, Директорія УНР, ЗУНР. Культурне життя у добу визвольних змагань. Поразка українських революційних зусиль та їхній історичний урок.

Тема № 9. Українські землі у XX ст.

Міжвоєнний період: становище українців у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини та СРСР. Друга світова війна та український визвольний рух. Радянська доба: репресії, індустріалізація, колективізація, розвиток науки й культури.

Тема № 10. Незалежна Україна. Сучасний культурний розвиток і місце у світі.

Проголошення незалежності у 1991 р. Державотворчі процеси, політичні та економічні трансформації. Культурні тенденції та міжнародні інтеграційні процеси. Роль України у світовому просторі, збереження культурної спадщини та розвиток сучасних мистецьких практик.